

1. Introducció. Drets individuals i drets col·lectius.

Es pot discutir sobre quins són els drets bàsics de les persones, la seva prelació i l'abast de cada un d'ells, però cal prendre com a axioma que la persona humana té uns drets que són inherents al fet de ser persona. Però a vegades es posa en qüestió si existeixen drets col·lectius, és a dir, si determinades col·lectivitats tenen drets més o menys equiparables als drets personals. o s'ha de caure en la temptació de discutir si aquests drets col·lectius en realitat són drets individuals que s'exerceixen en col·lectivitat o són drets de la col·lectivitat considerada com a tal. El debat semblaria el del sexe dels àngels. Si de cas no creiem en els drets de les col·lectivitats, pensem que anomenem com a tals aquells drets individuals d'expressió col·lectiva. Deixem-ho en una qüestió semàntica.

Com a drets col·lectius podem citar els drets dels treballadors, de les dones, dels infants, dels grans, de les mares i pares, dels fills, dels creients, dels laics, dels blancs, dels negres, dels immigrants, dels nacionals, dels parlants de llengües... drets que per ser positius han de tendir a convergir, fent-los indiferenciables i globals, excepte en allò que identifica el col·lectiu i el distingeix objectivament de la resta de persones. Les diferències identificatives, per tal que ho siguin, han de ser objectives, correspondre a realitats físiques pròpies de les persones, que en formen part intrínsecament, i també poden ser circumstancials. L'edat, el gènere, les creences, la cultura, la llengua, són elements d'aquest tipus: no són circumstancials, sinó substancials. Altres són circumstancials, però defineixen clarament realitats diferencials, com per exemple la professió o l'estat econòmic.

Aquestes diferències identificatives, en la mesura que són integradores, que aporten parts a un tot que és el col·lectiu global, i no estableixen diferències ni drets d'uns per sobre dels altres, no solament han de ser respectats, sinó que han de ser potenciats per tot el conjunt social. La inversa del principi general del bé comú també és vàlida: el tot ha d'estar al servei de les parts, per minoritàries que siguin, de la mateixa manera que ha d'estar al servei de les persones.

2. Nació, un fenomen col·lectiu amb unes implicacions organitzatives.

En aquest ordre de coses, els drets de les persones d'una nació, són els drets generals dels ciutadans concretats en un àmbit i una cultura. I aquests drets són clars i nítids: legislar, administrar-se i administrar el territori i l'economia propis en democràcia, d'acord amb els seus trets culturals. I això implica la capacitat d'establir el mode de desenvolupar les seves potencialitats i de determinar com fa real la seva aportació en el concert de les nacions. En definitiva, la sobirania, el dret dels ciutadans nacionals a decidir democràticament què vol ser, com i quan. És a dir, la sobirania nacional és consubstancial a la nació.

I si pels mateixos procediments democràtics es determina que la sobirania nacional no és efectiva, aleshores l'autodeterminació esdevé, de manera natural, el mètode per assolir-la.

Així, es pot afirmar que el dret a l'autodeterminació de les nacions, mitjançant procediments democràtics, és consubstancial a la realitat nacional. Per això, i només per això, tantes vegades es neguen les realitats nacionals més evidents: la por a la pèrdua pròpia que pot causar la segregació d'una altra part.

3. Catalunya és una nació?

Per uns sembla una pregunta absurda per l'evidència de la resposta, però en un debat seriós cal donar arguments. En aquest sentit, no és en la història on s'han de trobar les bases nacionals sinó en la realitat

present. En la història n'hi ha prou en que s'hi trobin alguns moments de realitat nacional no necessàriament administrativa o com a mínim moments de tensió social per no tenir-ne una de pròpia. La raó fonamental és, simplement, el sentiment de sentir-se i la voluntat de ser. Quelcom insubstancial en si mateix, però no quan està substanciat per realitats objectives com la cultura —llengua inclosa—, la pervivència de tradicions pròpies i allò que podem anomenar un “tarannà” col·lectiu diferenciat dels entorns més propers. I cal dir que la llengua no és, en si mateixa i en exclusiva, un identificador nacional suficient, encara que sí d'identitat col·lectiva, ja que la llengua pot ser compartida amb altres nacions, i d'acord amb el principi d'integració que es cita més endavant, es pot ser ciutadà nacional sense tenir la llengua nacional com a materna. És el conjunt de trets característics, i no cada un d'ells per separat, el què defineixen un fet nacional. I també n'és prova, encara que indirecta, la tensió amb estructures administratives i polítiques —independentment de la conjuntura política—, que per aquest fet esdevenen impròpies.

4. L'àmbit nacional.

La nació té un àmbit geogràfic nacional en el que s'aplica la cultura, el dret i l'administració propis. No és vàlid pressuposar res respecte a l'àmbit, tampoc aquí amb bases històriques. Per definir l'àmbit cal també, atènyer-se a la mateixa causa que per definir-se com a nació: la lliure voluntat de pertànyer-hi. És possible, però, que en determinades geografies sigui pensable una dualitat nacional en un mateix micro-àmbit¹, però s'hi podrien formular nombroses objeccions.

I, evidentment, mai no pot ser considerat base per definir un àmbit nacional el “dret de conquesta” que no fa gaires anys encara hem sentit citar amb tot desvergonyiment en algun discurs aclamat per les masses².

I no són de cap manera elements definidors de nació ni l'ètnia ni la religió, ans al contrari, quan aquests escapen de l'esfera personal i apareixen com a valors col·lectius, sovint —si no sempre— ho fan des de postures agressives essencialment antisocials i separadores, i solen ser base de violència.

5. Sobirania nacional i autodeterminació.

No és hora, ja, de discutir sobre el dret d'autodeterminació, a bastament reconegut en la carta dels drets humans signada pel Govern espanyol. Independentment de les consideracions filosòfiques que s'hi puguin fer, és avui un dret oficialment reconegut³. Cal reconèixer que aquestes actes internacionals es refereixen a “pobles” —concepte que no especifica— i estan més orientats a vèncer el fenomen colonial que altra cosa. Aquí fem el pas racional d'identificar aquest “poble” amb “nació”, en el sentit que s'ha expressat, perquè en tot cas ambdues paraules són plenament sinònimes i cal entendre que contenen el mateix significat.

Si el fonament nacional és, doncs, el sentir i la voluntat, cal una prova de que aquests components es donen realment. En democràcia això vol dir que són majoritaris, per a la qual cosa cal establir el sistema de mesura de la posició majoritària, que no és altre que el referèndum. Aquest és el primer i definitiu —però no final— acte d'autodeterminació com a expressió de la sobirania.

---

¹ L'existència de dues nacions compartint part d'un àmbit geogràfic s'ha plantejat per a l'administració de Jerusalem, Brussel·les i Gibraltar, però mai no s'ha fet realitat en lloc.

² Discurs de l'escriptor i acadèmic de la Real *Academia Española de la Lengua* Gonzalo Torrente Ballester a la manifestació pel no retorn dels papers espoliats a Catalunya a l'Arxiu de Salamanca, 30 de març de 1995: “... es vuestro por derecho de conquista ...”.

³ Carta de les Nacions Unides de 1951; Pacte internacional pels Drets Civils i Polítics, de 1966 (en vigor des de 1976), signat per l'Estat espanyol el 1977; Declaració dels Drets Humans de les Nacions Unides de 1970.

Un poble és sobirà sempre, en qualsevol circumstància. L'autodeterminació és el procés de fer efectiva la sobirania quan no ho és. La sobirania és una qualitat perdurable i defensable, mentre que l'autodeterminació és un procés puntual, històricament transitori.

Aquest primer acte de sobirania no cal fer-lo des de la independència política, perquè aquesta n'és la conseqüència immediata. De la realitat objectivada de la voluntat sobirana majoritària se'n deriva indefectiblement la independència nacional, encara que aquesta pugui ser, també per voluntat majoritària, consumada immediatament en formes molt diverses.

D'altra banda, cal dir que qualsevol forma d'"autonomia" al si d'un estat major, com està establerta actualment a Catalunya dins l'Estat Espanyol, no té res a veure amb la sobirania, ja que és fruit d'una concessió, i la sobirania, en ser una qualitat intrínseca d'una nació, no pot, per definició, ser concedida. A més, en el cas concret actual, aquesta concessió ha estat parcial respecte al que va expressar el poble català respecte a la formulació de l'Estatut proposada pel Parlament. El retall per part del govern de la metròpoli d'un text ja de per si condicionat a mínims, és una prova fefaent d'aquesta voluntat de submissió i subordinació de les anomenades autonomies per part del centralisme dominant.

6. Del federalisme o altres formes d'inclusió en el concert de les nacions.

L'esquerra sempre ha predicat l'internacionalisme com a fita ideològica, com a utopia pròpia. Això és la igualtat entre les nacions, amb relacions lliures i pacífiques entre elles, tant en l'àmbit cultural, econòmic i, sobretot, de drets humans. La dreta també predica l'internacionalisme, encara que restringit a l'economia: és la globalització dels mercats de béns i capitals, amb la competència que genera i la corresponent baixa dels drets humans, que suposa majors beneficis. D'aquí dues forces contraposades, però ambdues suposen cessions de la sobirania, encara que uns ho plantegin com a un benefici per a totes les comunitats nacionals, i els altres pel capital transfronterer.

En aquest ordre de coses, els sistemes de cessió de sobirania van des dels pactes de més o menys abast, fins a la unificació total dins d'uns "estats" cada cop més grans, passant per les fórmules d'autonomia, federació o confederació. Però en qualsevol cas, qualsevol fórmula que s'apliqui ha de preservar unes condicions:

1. Ha de ser òbviament lliure per cada una de les parts. I això vol dir que ha de ser fruit de decisions sobiranes. Només és possible des de la independència, ja que qualsevol altra situació garanteix el condicionament.
2. Ha de ser simètrica. Totes les parts han de cedir drets equivalents de la mateixa manera, amb total correspondència. Els drets i obligacions de cada part envers les altres han de ser absolutament equivalents, ja que si no es donés aquesta característica, implicaria algun nivell de menysteniment, submissió, subordinació o abús.
3. Ha de ser integradora. El nacionalisme concebut com a excloent, exclusivament com a identitari, té el perill de caure en posicionaments fascistoides de negació de la diferència, de falta de respecte vers les minories. La història ensenya que quan als nacionalismes s'hi ajunten trets lingüístics, ètnics i religiosos, creant identitats excloents, es pot formar un còctel que pot ser utilitzat per a provocar una explosió social. Les realitats multiculturals en el si d'una mateixa societat han de ser concebudes com una riquesa, i els processos de canvis integradors, culturals i socials, a què pot donar lloc la pluralitat cultural, han de considerar-se com a progrés i no com a assimilació.
4. Ha de ser solidària. Cal definir una estratègia de superació de les desigualtats inicials entre les parts. El principi de solidaritat és intrínsec a qualsevol mena de pacte, ja que si no fos així, no tindria cap sentit plantejar-se'n la seva necessitat o conveniència. I aquesta solidaritat no ha de ser solament

econòmica, sinó també social, és a dir, de drets i deures. Un pacte no basat en la solidaritat podria ben bé tractar-se d'una explotació.

En un context de progressivitat en les relacions positives, constructives i no explotadores entre les nacions, l'avenç cap a formes federals, en què les comunitats nacionals posen en comú part de la seva sobirania per a ser exercida de manera comunal, fins esdevenir universal —vell somni utòpic—, el confederalisme o el federalisme són formes perfectament adients amb una globalització basada en la posada en comú de les riqueses socials, culturals i materials de les nacions que s'hi involucren.

Ara bé, cal plantejar els termes de les associacions federals, ja que és imprescindible que compleixin amb els quatre principis suara esmentats. I més concretament, cal repensar amb qui té sentit fer aquesta mena d'associació amb compartició de la sobirania. En el cas concret de Catalunya, en que existeix una forta tendència federal, cal replantejar-se amb qui té realment sentit tal mena d'associació, i si és convenient o necessari establir llaços amb nivells jeràrquics: parlem de federació de nacions espanyoles o de federació de nacions europees. O dit d'una manera més directa, en la construcció europea —al marge que agradi més o menys el predomini conjuntural de determinades forces polítiques—, li cal Espanya a Catalunya com a estadi intermedi? Realment, es fa difícil argumentar-ho en qualsevol dels àmbits social, cultural, polític i econòmic. En tot cas, pot arribar a ser defensable com a una etapa històrica transitòria, però tot i així, caldria pensar si realment aportaria alguna avantatge o no faria res més que retardar un procés natural que cada cop es viurà amb més tensió.

7. Secessió.

El fenomen de la secessió de països o nacions d'Estats consolidats és un fenomen que s'ha donat en totes les èpoques i que ha tingut una certa accentuació en determinats moments de la història, com després de grans guerres. No ha passat una dècada en que les fronteres d'alguna part del món han canviat, i cal considerar-les, per tant, com a dinàmiques. Ara bé, si històricament les fronteres han vingut definides principalment per guerres, matrimonis reals o regals —fronteres estatals artificials—, els darrers moviments de fronteres van més orientats a reconèixer identitats nacionals —fronteres naturals nacionals—. Així, el nombre d'estats al món ha passat de 74 al 1945, a 193 el 2007. Alguns d'aquests nous estats ho han estat per moviments pacífics, encara que no exempts de tensió —cas del trencament de Txecoslovàquia. En altres casos ha estat fruit de crisis fins i tot sanguinàries —casos de Bòsnia, Croàcia, Eritrea, Kosovo, Sudan-sud o Timor Oriental. Altres secessions violentes menys recents són les d'Irlanda, Bangladesh, Pakistan, Índia, etc. També hi ha altres països en els que es parla de secessió, encara que no ha estat intentada o ho ha estat en menor grau —Bèlgica, Espanya, Canada i fins almenys a 52 països⁴, i en altres ha estat intentada amb explosions socials violentes que no han conduït a res —Xipre.

8. La situació actual de Catalunya.

La tendència en l'entorn internacional més proper es podria resumir amb un "més Europa", amb una tendència a alguna mena de federalisme, malgrat que no es poden fer previsions temporals. A l'Estat espanyol, i especialment a Catalunya des de fa molt temps, hi ha moltes veus que promouen la federació espanyola o com es vulgui anomenar. En principi, cal reconèixer que és un principi plantejable i coherent amb la història i amb el present, però cal exigir que es tinguin en compte, per a totes les bandes, aquelles quatre condicions esmentades.

---

⁴ Vincent Anesi, Philippe De Donder. *Voting under the threat of secession: Accommodation vs. Repression*. <http://www.ieb.ub.edu/web/documentostrabajo3.php?id=1541>, on cita treballs de Spolaore (2008) i Gurr (2000).

Cal dubtar, però, que aquesta voluntat sigui compartida per les parts. És a dir, és objectivable que no es dóna el principi de simetria ja des del començament, i no solament això, sinó que modificacions successives de l'estatus de les relacions no han estat precisament progressives.

A Espanya, entre els partits polítics d'àmbit estatal, tots els de dretes són obertament anticatalans, unionistes, centralistes, i uniformitzadors cap al domini central, i molts d'esquerres tampoc no se n'estan. És palès com el tema de l'anticatalanisme s'empra com a argument electoral per la resta de l'Estat, sovint promovent tòpics no basats en la realitat objectiva, com el de manca de solidaritat, la negativa de l'ensenyament del castellà i altres falsedats semblants, o simplement amb la bandera de la unitat "nacional" espanyola, que s'ha venut com una "marca" política.

Els canvis en el tracte econòmic han representat en els darrers temps una lleugera millora, però encara hi ha el greuge de l'ordinalitat. El principi de solidaritat no pot mai, de cap manera, canviar l'ordre en què les "autonomies" aporten la seva recaptació respecte a l'ordre en què després reben el total de les aportacions de l'estat⁵. En termes relatius, el govern central ha recaptat el 19,25% dels ingressos a Catalunya, i la població catalana representa el 16,04%, però el govern només hi ha gastat el 14,4%⁶. No pot ser que surti més a compte fer menys esforç.

Si la forma del tracte econòmic ha de ser fruit d'un reglament igualitari, d'un concert, d'un pacte o d'un pacte federal, és un tema conjuntural i de conveniència mútua. Però en principi, sembla que la forma intrínsecament pròpia de qualsevol mena d'associació lliure sigui, d'entrada, el que uns anomenen "concert" i altres "pacte federal" — conceptualment indistingibles —, ja que com a punt de partida sempre cal considerar la llibertat, en aquest cas de disposar de la pròpia recaptació, encara que posteriorment això es pugui —i s'hagi de— fer evolucionar cap a formes econòmicament més integrades i solidàries.

De fet, si s'analitza en detall, hi ha moltes, massa, analogies en la relació Catalunya-Espanya amb el que es pot anomenar una relació "moderna" metròpoli-colònia. Certament no es donen algunes de les relacions típiques de la vella relació colonial basada sobre tot en la producció agrícola amb ma d'obra barata, ni la llunyania geogràfica, però sí les del colonialisme polític-econòmic, encara que la migració de ma d'obra del tercer quart del segle passat fou en direcció contrària a la típica de les colònies. Es donen però circumstàncies anàlogues en temes d'espoli econòmic, d'imposició de llengua, lleis, sistema educatiu i simbologies, de supervisió administrativa, etc. Així, en una anàlisi detallada, es reconeixien moltes analogies entre la relació colonial del Regne Unit amb l'Índia d'abans del 1948⁷ i la relació d'Espanya amb Catalunya. I encara més, si bé cal reconèixer que en els darrers decennis s'ha avançat notablement en l'autonomia en tots els àmbits, també cal veure que l'avenç fluctua en funció del governs estatals, i actualment s'estan plantejant la possibilitat de greus regressions⁸. Per tant, encara no es pot assegurar ni tan sols que el procés autonòmic està estabilitzat, ni tampoc que progressa segons la Constitució i l'Estatut.

---

⁵ En el model de finançament del 2009, Catalunya és la 3a autonomia que recapta més i és la 8a en finançament, mentre que segons el model anterior a l'any 2008 també va ser la 3a en recaptació, però baixava a la 10a en finançament. La taula II mostra els detalls.

⁶ Segons Elisenda Paluzie, professora de la Facultat d'Economia i Empresa de la UB, a: <http://www.ieb.ub.edu/web/news.php?id=1232&type=novetat>

⁷ Any de la independència de l'Índia, que es va segregar cruentament en els estat de l'Índia i el Pakistan.

⁸ Declaracions de diversos governants del Partit Popular respecte a la llengua vehicular de l'ensenyament i la tutela econòmica dels pressupostos de la Generalitat.

Però la descripció de la situació actual de la relació Catalunya-Espanya, tot i que pot ser millorable, no té res a veure amb el principi de sobirania nacional intrínseca, i per tant, tots els esforços que es facin per a millorar-la no són vàlids si no van en paral·lel als plantejaments sobirans.

9. La forma d'estat i de govern.

El fet nacional no defineix unívocament una forma d'estat, encara que es pot aproximar per la tradició político-cultural més immediata. A Catalunya, atenyent-nos a la història, hi cabrien nombroses formes, des de la república a la monarquia, encara que és presumible quines formes serien preferides o rebutjades en un procés de decisió sobirana. No s'hauria de consultar d'entrada sobre la forma de govern, que hauria de ser conseqüència d'un procés constituent posterior a una consulta sobirana. En tot cas, es fàcil observar com cada cop es fa més palesa la obsolescència intrínseca dels sistemes monàrquics.

10. La llengua.

La oficialitat de la llengua, amb la forta penetració del castellà, és una de les realitats més sensibles a Catalunya, encara que la llengua, com s'ha dit, tot i essent un element identificador, no és suficient en si mateixa. El respecte a una llarga tradició, bé que imposada —però també concedida—, de la parla castellana, és fonamental per a la convivència i per a l'estabilització d'una Catalunya real. Sobre aquest tema cal aplicar el principi integrador en un context cultural plural esmentat més munt.

Cal fer veure, però, que si s'acceptés més endavant l'organització federal amb inclusió a qualsevol superestructura política, aquesta inclusió de llengües no pròpies però assumides —o com es vulguin anomenar— hauria de servir el principi de simetria. Aquest fet suposa que una federació espanyola hauria d'implicar la inclusió de totes les llengües de la federació com a oficial en tot l'àmbit de la federació⁹. Sens dubte aquesta sigui una reflexió que pot ser sorprenent per a molts que defensen el federalisme espanyol, que segur no es poden imaginar la possibilitat de fer una instància en català a Madrid.

11. Viabilitat econòmica.

Que un país de la mida de Catalunya sigui econòmicament viable, no hi pot haver cap dubte, ateses les realitat estatals al món i a Europa¹⁰. En comparació a altres estats europeus, Catalunya seria dels països grans del grup dels petits (de 44 països europeus, seria el 20è en nombre d'habitants —entre Suïssa i Israel— i el 34è en superfície —entre Moldàvia i Bèlgica—, però està entre els grans quant a densitat demogràfica —entre Regne Unit i Alemanya, clarament diferenciat de la globalitat d'Espanya, que està entre els de densitat mitjana. Si es consideren els Països Catalans en conjunt, les xifres d'habitants i superfície pugen notablement, però no així la densitat demogràfica.

---

⁹ Això es dona a Estats multiculturals com Suïssa —francès, alemany, italià i romanx—, Finlàndia —finès i suec—, Bèlgica —francès, flamenc i alemany—, Irlanda —anglès i gaèlic— i Txèquia —Txec i eslovè—. Fora d'Europa, però en l'àmbit occidental, es poden citar els casos del Canadà, Perú, Bolívia, Paraguai i Puerto Rico. En molts casos, però, el reconeixement de les diferents llengües és més de drets reconeguts en l'àmbit legal i constitucional que en el de la societat real. Molts països tenen estatus especials de protecció de llengües locals, entre els que destaquen Txèquia, amb més de 12 llengües addicionals, Sèrbia, Itàlia, Espanya i Regne Unit; en alguns casos, algunes d'aquestes llengües són molt minoritàries i fins i tot pràcticament extingides.

¹⁰ La bibliografia i els treballs oferts per la Fundació Catalunya Estat demostren les avantatges econòmiques de la independència, malgrat que reconeixen les dificultats dels primers temps, alhora que exposen vies de solució per a superar-les. Veure: www.fundaciócatalunyaestat.cat.

El producte nacional brut per càpita (PIB/hab) és superior a les mitjanes espanyola i a l'europea, encara que amb oscil·lacions anuals importants. El creixement del PIB ha arribat a ser (2005) superior a la mitjana de la Comunitat Europea¹¹.

D'altra banda, probablement sigui certa l'afirmació que els països petits requereixen menor maquinària administrativa i són més fàcils de governar, amb major eficiència, i no tenen cap problema a l'hora d'incardinar-se en el mercat internacional. També cal presumir que el domini "dels mercats" –i per tant l'acceptació– seria exercit a Catalunya de la mateixa manera que en qualsevol altre país.

Ara bé, si per una banda Catalunya tindria gairebé assegurat un futur econòmic molt prometedor, segurament l'època de transició presentaria moltes dificultats, malgrat que probablement es podria reduir amb una bona gestió organitzativa plural mentre duri el procés d'adaptació durant l'etapa constituent i poc després.

12. Resum.

Entre els drets col·lectius, el dret a l'autodeterminació està reconegut internacionalment per acords signats per l'Estat Espanyol, encara que la seva aplicació conceptual no és estrictament lineal.

La història o la llengua no són elements que defineixen per si sols la realitat nacional de Catalunya, sinó el sentiment i la voluntat de ser nació. Aquest intangible és objectivable mitjançant l'exercici democràtic de la sobirania que és l'autodeterminació en un referendun. D'aquesta, però, no se'n deriva cap forma concreta d'estat, sinó que aquesta s'ha de determinar en un procés constituent posterior.

L'associació de tipus federal amb altres nacions és un principi progressiu sempre que es compleixin les condicions de llibertat, simetria, integració i solidaritat. La cessió de sobirania a superestructures polítiques Europees no cal que impliqui nivells intermedis, que serien ineficients i generadors de conflicte.

Un estat català no solament seria perfectament viable des del punt de vista econòmic, sinó molt probablement més eficient, malgrat algunes dificultats inicials fàcilment superables.

---

¹¹ L'any 2010 la mitjana europea del PIB per habitant fou de 24.486 €/hab, l'espanyola de 23.063 i la catalana de 27.053. Font: Instituto Nacional de Estadística, www.ine.es/prensa/np645.pdf

Taula I.

Taula de països europeus. Situació de Catalunya.

Es considera Europa tot el continent, exceptuant Rússia i incloent Islàndia i Turquia. No es consideren Andorra, Guernsey, Jersey, Liechtenstein, Mann, Monaco, San Marino i Vaticà.

	Habitants	ordre eur	ordre global	Km ²	ordre eur	ordre global	Densitat Hab/Km ²	ordre eur	PIB/hab	ordre eur	ordre global
Alemanya	81 471 834	1	16	357 022	6	63	228.2	6	37 900	11	28
Turquia	78 785 548	2	17	783 562	1	37	100.5	21	14 600	33	86
França	65 312 249	3	21	643 801	2	43	101.4	20	35 000	14	35
Regne Unit	62 698 362	4	22	243 610	11	80	257.4	5	35 900	13	33
Itàlia	61 016 804	5	23	301 340	10	72	202.5	7	30 100	18	45
Espanya	46 754 784	6	27	505 370	4	52	92.5	26	30 600	17	43
Ucrània	45 134 707	7	28	603 550	3	46	74.8	32	7 200	41	131
Polònia	38 441 588	8	34	312 685	9	70	122.9	14	20 100	27	63
Romania	21 904 551	9	54	238 391	12	83	91.9	27	12 300	35	96
Holanda	16 847 007	10	60	41 543	31	135	405.5	2	42 300	4	16
Països Catalans	13 422 117	11		70 520	22		190.3	9			
Potugal	10 760 305	11	75	92 090	18	111	116.8	16	23 200	25	58
Grècia	10 760 136	12	76	131 957	14	97	81.5	29	27 600	21	49
Bèlgica	10 431 477	13	80	30 528	34	141	341.7	4	37 600	12	29
Txèquia	10 190 213	14	82	78 867	20	116	129.2	11	25 900	22	52
Hungria	9 976 062	15	84	93 028	17	110	107.2	18	19 600	28	64
Bielorússia	9 577 552	16	88	207 600	13	86	46.1	38	14 900	32	85
Suècia	9 088 728	17	90	450 295	5	56	20.2	41	40 600	6	20
Austria	8 217 280	18	93	83 871	19	114	98.0	24	41 700	5	17
Suïssa	7 639 961	19	95	41 277	32	136	185.1	9	43 400	3	14
Catalunya	7 504 881	20		31 895	34		235.3	6	28 261	21	
Israel	7 473 052	20	97	20 770	38	154	359.8	3	31 000	16	41
Sèrbia	7 310 555	21	98	77 474	21	117	94.4	25	10 700	37	105
Bulgària	7 093 635	22	100	110 879	15	105	64.0	35	13 500	34	90
Flandes	6 161 600	23		13 521	41		455.7	2			
Dinamarca	5 529 888	23	111	43 094	30	134	128.3	12	40 200	7	22
Eslovàquia	5 477 038	24	112	49 035	28	131	111.7	17	23 400	24	57
Finlàndia	5 259 250	25	114	338 145	7	65	15.6	42	38 300	9	25
Escòcia	5 062 011	26		78 772	21		64.3	34			
Noruega	4 691 849	26	119	323 802	8	68	14.5	43	53 300	2	7
Irlanda	4 670 976	27	120	70 273	22	120	66.5	33	39 500	8	23
Bòsnia-Herzegovina	4 622 163	28	121	51 197	27	129	90.3	28	8 200	39	121
Geòrgia	4 585 874	29	122	69 700	23	121	65.8	34	5 400	43	143
Croàcia	4 483 804	30	124	56 594	26	127	79.2	31	18 300	30	67
Moldàvia	4 314 377	31	125	33 851	33	140	127.5	13	3 400	45	163
Lituània	3 535 547	32	131	65 300	24	123	54.1	36	18 700	29	66
Albània	2 994 667	33	137	28 748	36	145	104.2	19	7 800	40	124
Armènia	2 967 975	34	138	29 743	35	143	99.8	22	5 400	44	142
Letònia	2 204 708	35	142	64 589	25	124	34.1	39	15 400	31	78
Macedònia	2 077 328	36	144	25 713	37	150	80.8	30	10 400	38	106
Eslovènia	2 000 092	37	146	20 273	39	155	98.7	23	29 100	19	46
Kosovo	1 825 632	38	148	10 887	41	169	167.7	10	6 400	42	N/A
Estònia	1 282 963	39	155	45 228	29	133	28.4	40	20 200	26	62
Xipre	1 120 489	40	159	9 251	42	171	121.1	15	29 100	20	47
Montenegro	661 807	41	167	13 812	40	162	47.9	37	11 200	36	103
Luxemburg	503 302	42	172	2 586	43	179	194.6	8	84 700	1	3
Malta	408 333	43	174	316	44	207	1 292.2	1	25 700	23	53
Islàndia	311 058	44	179	103 000	16	108	3.0	44	38 000	10	26

Les dades oficial corresponen a anualitats amb fins dos anys de diferència, majoritàriament del 2011. Font: World Factbook, www.cia.gov

Repartiment de tributs amb el model del 2009 comparat amb el del 2008

	2009					2008				
	Recap.	ord	Finan.	ord	dif	Recap.	ord	Finan.	ord	dif
Madrid	145.9	1	108.6	3	-2	137	1	93	12	-11
Balears	121.7	2	99.4	10	-8	122	2	77	15	-13
Catalunya	120.7	3	103.6	8	-5	119	3	96	10	-7
Cantabria	112.9	4	118.1	1	3	113	4	117	4	0
Aragón	107.7	5	104.8	6	-1	113	4	115	6	-2
La Rioja	100.7	6	109.4	2	4	102	7	118	3	4
Asturias	99.8	7	104.9	5	2	103	6	117	4	2
València	94.5	8	94.6	13	-5	93	9	87	14	-5
Castilla y León	92.3	9	104.6	7	2	99	8	120	2	6
Murcia	86.2	10	96.3	11	-1	84	12	89	13	-1
Galícia	83.2	11	101.1	9	2	88	10	115	6	4
Andalucía	81.1	12	93.8	14	-2	80	13	100	9	4
Castilla-La Mancha	80.7	13	96.2	12	1	85	11	106	8	3
Extremadura	69.6	14	105.4	4	10	74	14	124	1	13
Canarias	44.7	15	84.3	15	0	46	15	94	11	4

S'expressen les recaptacions aportades i els finançaments rebuts de les autonomies a/de l'Estat i el número d'ordre relatiu per a cada columna. També es mostra la diferència dels números d'ordre, en fons vermell les que baixen i verd les que pugen. Estan enquadrats els que perden o guanyen 5 o més posicions. Font: Institut d'Economia de Barcelona a partir de dades del Ministeri d'Economia. Publicat a El País del 22 de gener de 2012.

Imatge 1

Mapa d'Espanya de 1852. S'aporta només com a data curiosa, però no es cita en el text.

Francisco Jorge Torres Villegas, *Cartografía hispano-científica ó sea los mapas españoles en que se representa bajo sus diferentes fases*. Imprenta de don José María Alonso, 1852 (1ª ed.) y 1857 (2ª ed.).

